

имъ мѣста, тѣ казватъ: Богъ не ни обича, хората не ни обичатъ, никой не мисли за насъ и т. н. — Каква е тази философия? Къде може да заведе човѣка тази философия? Нѣма защо да очаквате на хората да ви обичатъ, да се молятъ за васъ. Всѣки самъ трѣбва да се моли за себе си, всѣки самъ трѣбва да работи. Когато положението ви е много затруднено, можете да се помолите заедно съ приятеля си, но всѣкога трѣбва да разчитате първо на себе си. Като се помолите двамата, молитвата ви ще бѣде приета. Казано е въ Писанието: „Дето сж двама или трима, събрани въ мое име, тамъ съмъ и азъ.“ Синътъ трѣбва да отиде при баща си, да отвори сърцето и душата си предъ него и да се помоли да му даде това, отъ което се нуждае. Той не трѣбва да изисква баща му да отиде при него. Ако синътъ, или детето не може да отвори душата си предъ своя великъ Баща, да Му каже, че е изпадналъ въ тъмнина, въ съмнения, въ подозрения, предъ кого ще отиде? Нека иска свѣтлина отъ своя Баща, да оправя работитѣ си, и ще получи. Когато дете ъ краде отъ сладкото, което майката е скрила отъ него, а после отрича, че е пипало сладкото, не знае ли, че лъже? То познава своята погрѣшка, познава и лъжата, но не се признава, защото се страхува отъ тоягата. Ако детето знаеше, че, като каже истината, нѣма да бѣде наказано, щѣше да признае погрѣшката си. Страхътъ отъ наказание, който хората изпитватъ, става причина тѣ да лъжатъ, да крадатъ, да вършатъ редъ още престѣпления. Въ това се крие лошата страна на възпитанието.

Много отъ съвременнитѣ възпитатели казватъ, че тоягата е благословено нѣщо, понеже е излѣзла отъ рая. Вѣрно е това, но докато тоягата бѣше въ рая, имаше паници, пълни съ медъ и масло. Щомъ тоягата излѣзе отъ рая, нищо не остана въ паницитѣ, но по гърбоветѣ на хората останаха следи отъ нея. Като казватъ сега, че тоягата е излѣзла отъ рая, едновременно съ това, тѣ трѣбва да си спомнятъ, че и човѣкъ излѣзе отъ рая. Докато бѣше въ рая, и тоягата бѣше чиста и света като човѣка. Щомъ той излѣзе отъ рая, и тя се опетни. Тѣй щото, ако човѣкъ е грѣшенъ, тоягата е десетъ пѣти по-грѣшна отъ него. Тогава, защо ще ви биятъ съ една грѣшна тояга? Какъвъ смисълъ има въ това? Ако е да ви биятъ, по-добре да взематъ една райска тояга, която още не е опетнена, и съ нея да ви биятъ. Така поне праведни ще станете. А тѣй, да ви биятъ съ грѣшна